

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-uteza nr. 30.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . 20 cor.
pe $\frac{1}{2}$ an . . . 10 .
pe $\frac{1}{4}$ an . . . 5 .
pe o lună . . . 2 .
N-rii de Duminică pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

Urmările pasivității.

Intr'un ziar liberal din Oradia am cedit aspre imputări la adresa fruntașilor căi au luptat în favorul candidaturii d-lui protonotar Ioan Pap, nou alesul deputat în Ceica. Se scria, în acel ziar, că s'a agitat cu arme nepermise. Oamenii lui Ioan Pap, român guvernamental, strigau în gura mare că Adorján, candidatul kossuthist, e — *Jidán*.

Nu știm întru cât e oprit a spune despre cine-va că aparține uneia ori alteia dintre neamuri. Am cedit însă un articol întreg, plin cu aspre mustrări la adresa Ungurilor căi cultivă în acest chip între Românii antisemitismul...

Care va să zică sunt între Unguri și bărbați mai scuturăți, pretori, subpretori, avocați etc. căi la momente date fac pe — antisemiti. Cel puțin printre Români! Si, bine înțeles, când vor să câștige *votul* Romanilor.

Astfel, la ocazia însemnătății, când vorba e să-și exercite cel mai cardinal drept cetățenesc, la alegeri, zece de mii de Români intră în luptă unul sub steagul guvernului, altul sub steagul kossuthist și ajung, cum s'a întîmplat în *Bihorul* întreg, de se încăieră ei între ei ca să aleagă deputați de cele multe ori niște Unguri șoviniști ori ovrei kossuthiști...

Maș tipic este ce s'a întîmplat la Făget. Aici au candidat două liberați. Unul Juhos — Ungur neaoș, bogat și înrudit cu cei dela comitat. Celalalt — dr. Nemes — neomaghiar, avocat în Arad. Armele de luptă ale celuia dintâi a fost ca și la Ceica: a strigat că adversarul său e — Ovrei.

Ce au răspuns însă alegatorii români? Au ales pe Nemes, zicând. Va

fi el Ovrei, dar știe românește, și în limba românească n-a vorbit de năcuzurile poporului... Persoane demne de încredere n-au spus că dr. Nemes cu adevărat a fanatisat pe Români, făcându-i să resiste intimidărilor administrației și multelor făgădueli ale boțanului Juhos.

I-a fanatisat cu vorba.

Va să zică ceea ce covîrșește în suflul Românilor este *dragostea pentru limbă*. La Ceica d. Pap a învins fiind că e născut Român și administrația l'a candidat știind că cu un român n-ar învinge asupra curentului opositional. Ear la Făget dr. Nemes învinge pentru că știe românește și a promis să susțină și în Dietă drepturile inscrise în lege ale naționalităților.

Și încă ceva caracteristic delă aceste alegeri. La Ceica liberalul Desi s'a retras în favorul kossuthistului Adorján. Ear cu dr. Nemes, liberal, s'a dus la Făget kossuthiști ca dr. Nagy din Arad... Pentru că sunt de aceeași rassă și solidaritatea de rassă au pus-o mai presus de convingerile politice. Ceea-ce este de altminteri laudabil...

Ear cu noi, Românii ce se întâmplă?

Dintr-o solidaritate rău înțeleasă, și unde lupta s'ar fi putut purta cu îsbândă, ni-am dat cu totușii dulceți pasivități. Poporul ajunge astfel să fie condus la lupte nu cu fruntașii, seu firești, ci de străini. Dr. Nemes a avut aproape toate voturile din Căpolnaș și Birchis, reședința capului pasivităților: și a d-lui dr. Al. Mocsnyi.

Bine este așa? Bine e să lăsăm a dăinui și pe viitor asemenea situații? Mai ales când vedem că aproape toate cercurile electorale române sunt asediate de tot felul de candidați și poporul merge cu ei în lipsa conduceților firești.

Și ajungem astfel că în parlament cele mai curate cercuri electorale să le represinte cine? Niște Români gubernamentalii, întrați acolo pentru propria lor proprietate, oră Ovrei dintre cari unuș — ca Barta — își ridică vocea și să apere poporul ajuns la sapă de lemn, iar altuș, ca dr. Nemes, care n-a învățat limbă și cu adevărat a reușit să câștige dragostea țărănilor români. Eată urmările pasivității!

Emigrările. Comisiunea administrativă a comitatului Maramureș constă din urmă că emigrările în loc să se micșoreze în timpul din urma iau caracter tot mai periculos. Vicișpanul a cercetat oficiile postale, să urmărească căți bani trimiț emigranții acasă și cătri trimiți mai ales, că emigrăți în America, Galicia, Bucovina ori România. Răspunsul oficiilor postale a fost, că mai mulți bani vin dela căi emigrăți în America și mai puțini din România și Galicia, din ce vicișpanul conclude că în România și Galicia le merge mai rău emigranților.

Nouă însă ni-se pare de căci vicișpan că mai rău le merge celor rămași acasă, căci unde executorii vind scutecile copilășilor și iau ușile caselor din țărăni, acolo răul pus în raport cu a altor ținuturi, nu mai poate avea superlativ. Va fi, nu zicem ba, rău și în alt loc dar mai rău ca în Maramureș nu se poate. Vor ști ei, bieții oameni, de ce iau lumea în cap.

Vechea apucătură. Se știe că în ajunul alegerii de episcop dela 12 Iunie ziarele amice lui Hamsea însinuau că dacă Sinodul nu va alege episcop pe protejatul francmasonilor, dl Gal își va schimba testamentul în care a lăsat sume

mari pentru diecesa Aradului. Chestia a fost exploatață în acest sens și în „Telegraful Român”, de cuiosul monach Miron. Dar n'a prins!

Acum, că avem ales episcop earăști persoana care a luat mărturie din naintea lui Hamsea, în ziarele maghiare se fac combinații din nou cu testamentul d-lui Gal. Earăști se vorbește de schimbarea testamentului. Ar fi vorba ca dl Gal să testeze o sută milii pentru episcopia ce să arăfie în Temișoara...

Se apropie alegerile sinodale și hamăștii socot să mai prostească earăști cel puțin publicul bănățean.

Ratificare. Se scrie din București că s'a distribuit în Cameră proiectul de lege prin care guvernul este autorizat să ratifice convenția încheiată la 18/31 Ianuarie 1903, între România și Ungaria, prin care se determină măsurile de luat pentru conservarea și exploatarea pescărilor din Dunăre.

Demonstraționi mari în Buda-pesta. Agitațiunea din parlament ce se face în jurul proiectelor militare începe a-și face acum cale serioasă și înafară, în stradă. Cel puțin asta o dovedesc proporțiile mari în care este proiectată demonstrația ce va avea loc Dumineca arangiată de Kossuthisti cu ajutorul tinerimii universitare.

Un comitet de 400 înști organizația acestei manifestații. Duminică la 4 ore d. a. va fi meetingul finit în liber pe platoul din fața noului parlament.

La sfîrșit se va face o retragere cu toțe de alungul termului Dundrit, în fața palatului Regal.

„Magyarország“ de astăzi în articol de fond intitulat „La Regele“ îndeamnă populația capitalei a duce înaintea Regelui protestele ei în contra „pretensiunilor militare a austriecilor“.

George Baritiu și amicii săi.

— Corespondență. —

(Urmare).

Apof nu vede că aceia care nu ne văd pe noi cu ochi prietenoși, se unesc între sine. Nică de cum. Pe supt ascuns se rod și se măñancă unuș pe altuș.

Maș adaogă la aceste nestatornicia care înseste Românilor de aici can firești și care nu s'ar putea goni decât numai prin învățămintă serioase și sănătoase. Dar silință în partea aceasta nu se vede nică că negrul supt unghe. Toate merg la o spoitoră din afară. Însaș limba frâncească care se învăță în 4 ani și pentru care se duc atât bani în zădar, o învăță numai „de bonton“. Părinții zic că stă bine baiațului să vorbească franțuzește. Ea este aici sfîrșit și nu mijloc: împotriva naturei.

Acest și altele sunt pricinile de nu ne putem uni.

Societatea literară, nume măret, și-a vestit resăriful său prin foile publice că ne place ca să facă lumea sgomot despre noi. Precum a răsărit, așa și apus. Dar nici că putea fi altintrelea. Pe când o vestiș tu în Foaie, ea de mult nu mai era¹⁾.

Vezî dar că eu nu sunt mulțumit, nu sunt deplin fericit. Aș vrea să ne unim mai mult, să facem un ce. N'am venit pentru mine în pămîntul acesta.

¹⁾ Actul de constituire al societății acesteia „literare“, înscrăinată să cerceze „aduhul limbii“ s'a publicat în Muzeu Național dela 21 Octombrie 1836. Comitetul, numit atunci de Eforia școalelor, se compunea din membrii: P. Poenaru, directorul școalelor, S. Marcovici, profesor de retorică, Fl. Aaron, școală, prof. de istorie, I. Pop, prof. de gramatică românească și G. Josan, prof. de limba elinească. Baritiu reproduse actele so-

Tu ști bine. Am venit ca să lucrez și eu pentru renașterea neamului.

Nu gândi, că acele ce le-am scris eu aci sunt scrise din patimă. Mă plinseu odată către prietenul meu Aaron. Luî trebue să-l crezi: că este acum mai bine de zece ani de când este aici și a prefirat București Ascultă ce-mi respunde el într-o scrisoare din 7 Ianuarie 1838: „Te plâng că n'ai cu cine să-ți împărtășești simțimentele. Își dau dreptate și te plâng și eu. Dar nu socotă că și eu aici sunt cu mult mai ferit decât tine. Nu crede că în București acestă vară poti găsi un om cu care să te înțelegi. Trebuie să cunoști și ti-am mai spus și eu că aici e o stricăciune, care cu atât e mai mare, cu cât sunt mult lipșită de dânsa și aceia dela cără atîrnă reforma generației următoare. Ce bine poți să aștepți pentru zidul acela de care vorbești și pentru care trebuie cărămidă, var și altele?“ ... Vezi prietenie că aici se vorbește încă de un punct, pe care trebuie să ti-l desvoltez mâine apoi să mă duc la scopul meu

Al tău

I. Maiorescu.

23.

Zlatna, 28 Aug. 1838.

Domnule redactor,

... Intorcându-mă dela Rodna, am aflat trei dăbabe de gazetă pe masă, care cuprind critica, despre care aî avut bunătatea a mă înștiința, în care autorul apriat și-a scris numele, batăr că eu și singur din stil l-ăști și cunoscut²⁾. Prea pe lesne aș putea eu răspunde la acele ce scrie și de năr fi pus numele poate aș și săcă; iară așa stau la îndoială... D-lui mă pîrește că eu te-ăști și rugat pe D-tă să tipărești cu ortografia mea. Eu nu știu să te fi rugat vreodată nici prin cuvînt nici prin scris.

Dr. V. Popp.

²⁾ Articolul lui Dr. V. Pop, despre ortografie s'a publicat în Foaie literară, p. 141-144, 157-160, 164-166. Sfîrșitul apărut în 21 Mai Reflecțiile lui Tipar asupra lui s-au publicat în Foaie pentru minte înțimă schi literatură, 1838, p. 12, 20 și 27.

(Din scrisorile tainice Nr. 3.)

24.

Craiova, 27 August 1838.

Prietene!

La sfîrșitul scrisoarei de eră într-o bucată din scrisoarea prietenului A văzuș că s'a vorbit și de o stricăciune a nărvurilor. Aș vrea după săgăduință să-ți desvălu acel punct mai pe larg. Nu știu de unde să-l apuc. Vremea pentru mine astăzi, precum mai în toate zilele, este foarte scumpă. Mă închid însă în cabinetul meu ca să pot petrece cel puțin două ceasuri cu mintea mea

Stricăciunea nărvurilor în țara asta e mare, grozavă, înflorătoare și foarte de temut. Este adeverat, că pre căt a purces neamul omenesc în științe, arte și mășteșuguri, pre atât a crescut și stricăciunea nărvurilor³⁾. Cu -- dar nu prin -- desvoltarea mintei morală a înapoiat foarte. Cele mai mari și mai vestite de cultură etății sunt cea mai vie dovdă pentru aceasta. Destul mi-am frecat capul, și nu știu ce să zic. Toate guvernele, cu toată исcusința lor, încă n'au știut găsi mijlocul de a pune stavila acestui părău al stricăciunelui. Poate ne așteaptă o catastrofă, o motocosiște rădăcină: răboui, ciurmă, au altecevaști, ca din rēu să învățăm binele. Dacă astă e, dacă numai de frică și de năcz este să ne îndreptăm, atunci cu toate căte le zic silosul în cinstea omenitățel (vrednicel omenest), omenimea asta e foarte slabă și ne face să gândim de alte ființe mai desvîrșite, care or să locuiască după noi pe globul acesta și în care Domnul o să-și placă mai bine.

(Va urma.)

³⁾ I. Maiorescu cunoaște pe L. I. Rousseau, pe care, de altfel, nu-l aprobă totdeauna.

Din Dietă.

— Sediția din 3 Martie —

Inaintea ordinei de zi Lendl Adolf deputatul Recașului a adus în discuție cuprinsul cunoșutelor sale broșure „Călătorie în cercul meu” și respinge susțiunea de „pangermanism” ce i-a adresat o inspectorul școlar din Timișoara. Declarația inspectorului școlar a apărut zilele trecute în „Magyarország” și aceasta l-a indemnizat pe deputatul Lovászy Márton redactorul responsabil al ziarului „Magyarország” să declare că ziarul său nu se identifică cu susțiunea inspectorului școlar.

Cuvintele lui Lendl au pus în lumină vie trebăoarele basibuzucilor din comitatul vecin, careând sunt strânși cu ușa nu se apără dovedindu-și nevinovăția ci să dău de patrioți. Patriotul toate îi sunt iertate.

S-a trecut apoi la desbaterea proiectelor militare. Oratorul întâi a fost Brázay Kálmán în contra proiectelor. I-a urmat Lovászy Márton tot membru al opoziției. A reflectat mai multe la vorbirea de deunăză a lui Tisza István. După dînsul a vorbit Luby Béla tot în contra proiectelor.

După aceea a răspuns ministrul president Szell interpelările lui Csávóloszky Lajos în chestiunea călătoriei miniștrului de externe rusesc Lamsdorff.

Contele Lamsdorff — zice Szell — a avut de scop să se informeze personal despre mișcările din Balcani. Reformele pentru Macedonia au fost stabilite în Viena cu colaborarea ministrului nostru de externe. În nota anexată acestor reforme se condamnă mișcările revoluționare și se declară că nimeni nu vrea să pună pedești Turciei de a suprima aceste mișcări. Atitudinea noastră este de a susține statut quo în Balcani. Aderăm la integritatea Turciei.

Răspunsul ministrului președinte este luat la cunoștință.

Compunerea listelor electorale.

Comisia permanentă a comitatului Arad s-a întrunit eră spre a numi comisiunile insarcinate cu conscrierea alegătorilor dietali și confecționarea listelor electorale pe 1904 în cercurile comitatului.

Festivalul dela Cluj.

— 3 Martie.

A fost un numai un concert reușit splendid și un bal strălucit, ei mai presus de toate o puternică manifestație a vieții românești.

În Cluj, metropola Kulturegyletului, patria șovinismului intolerant, în sala Redutei, unde nainte cu nouă ani s'a dat senzația în procesul Memorandum, după ce președintele partidului național atât de mandru le spuse că existența unut popor nu se discută, ci ea se afirmă, strânsă la un loc era floarea națiunii românești din Ardeal: tinerimea universitară, drăgușala fice române și bărbăți în puterea vîrstei, bătrâni încăruntiți în lupte, și veșelitul său nu atât pentru că era concert și bal, ci în deosebi pentru că vedea ce puternic se afirmă neamul a căruia existență de atâtea ori vrut-au unii orbi să discute...

Total a succes desăvîrșit.

Sala Redutei era decorată așa fel, că și capetele incoronate ar fi putut să petreacă acolo. Covoare multi-colorate, flori exotice și peste tot, mână măiestre din sala severă unde atâtea sentințe aspre s'a dictat

Comisiunile acestea emise pe baza §§-lor 144 și 145 art. de lege XV din 1899 și §-ul 1 art. de lege XVIII din 1876 s'a compus astfel:

Cercul electoral Pecica.

I. Subcerc: Povássay Soma, președinte; Momák Floris, Mészey Andor, membri; Oláh Árpád, suplent. II. Subcerc: Csélik Árpád, președinte; Vágó Antal, Székely Sándor, membru; Záhriás Árpád, suplent.

Cercul electoral Radna.

I. Subcerc: Sármány Ákos, președinte; Koncz Rezső, Bildhamer Béla, membri; Tabajdi Gyula, suplent. II. Subcerc: Kovács Aladár, președinte; Dán György, Seigner Miklós, membri; Bárdy Kálmán, suplent.

Cercul electoral Siria.

I. Subcerc: Nagy József, președinte; Krausz János, Butea Mihály, membri; Gherba Ghezáv, suplent. II. Subcerc: Rákusán Károly, președinte; Török Gábor, Tente Mór, membri; Mesterházy Kálmán, suplent.

Cercul electoral Sânt-Ana.

I. Subcerc: Vásárhelyi József, președinte; Fekér József, Braun József, membri; Ifj. Witzmann Antal, suplent. II. Subcerc: Ifj. Kuntzig János, președinte; Hász Béla, Török Géza, membri; Vasoczy Ferenc, suplent.

Cercul electoral Chișineu.

I. Subcerc: Králitz Gyula, președinte; Méhes Gáspár, Hollóy Kálmán, Ardelean János, suplent. II. Subcerc: Koller Pál, președinte; Ifj. Csíky János, Czárán János, membru; Olasz Lajos, suplent.

Cercul electoral Boroșineu.

I. Subcerc: Barkásy Kálmán, președinte; Gálik Máté, Kártan Aladár, membru; Magyar Mihály, suplent. II. Subcerc: Nagy Antal, președinte; Mauró József, Barkó Máté, membru; Strasser Péter, suplent. III. Subcerc: Rázel István, președinte; Baumgartner János, Török Gyula, membru; Kurta Demeter, suplent.

Cercul electoral Iosășel.

I. Subcerc: Almai Olivér, președinte; Öry Sándor, Borsos Lajos, membru; Kiricsky Iván, suplent. II. Subcerc: Dr. Román István, președinte; Leppes Lajos, Skonda László, membru; Rob Miklós, suplent.

Comisiunile acestea sunt obligate să prezinte până inclusiv 15 Aprilie nou, liste de electorale comisiile permanente a comitatului.

Atragem atenția fruntașilor nostri din aceste cercuri să se îngrijească comună de comună ca alegătorii români să se introducă în liste;

măsura aceasta este mai bine să se ieje la început, căci mai târziu reclamările se fac mai anevoie.

Aceasta cu atât mai ales, căci precum vedem, comisiunile acestora sunt compuse în toate cercurile aproape exclusiv din maghiari, e de previzut că pe alegătorii Români li vor lăsa din listă căt numai vor putea.

Punem de altfel la răvag și aceasta impertinență a comisiilor permanente a comitatului, care culează a nesocotit atât de sfrunat majoritatea românească a comitatului, încât cînd listele acestea compuse exclusiv din maghiari și ovrei și crede că este vorba de comitatul Csongrád ori Baranya și nu de comitatul românesc al Aradului.

DIN ROMÂNIA.

Conferința dela Ateneu. Dl Grigorie Stănescu, profesor și decanul facultății de științe, și-a desvoltat Dumineacă seara la Ateneul din București conferință de săptămînă: „Când a spărut omul pe pămînt și de când trebuie să înceapă istoria artelor”.

Conferențiarul s'a ocupat mai întîi de chestiunea modului formărelor primăvara din chaos, dovedind că aserțiunile lui Moise, din vechiul testament, cum că totul a fost făcut în sase zile n'ar fi atât de puțin adeverită cum par, sunt însă puțin exagerate.

Explica apoi cum cele sase zile din vechiul testament corespund cu cele sase perioade prin care a trebuit să treacă pămîntul până a ajuns la starea actuală și anume: perioada chaotică, arhaică, primară, secundară terțiară și quaternară.

Omul n'a spărut decât către sfîrșitul celei de a treia perioade și cănd condițiile de trai și climă i-au fost favorabile.

Studiul geologic a fost mult împedcat de religie.

În privința părții a doua a conferinței, d-sa zice că părările savanților asupra acestor chestiuni sunt diferite. Unit susțin că istoria artelor să înceapă de când omul locuind cavernelor, șgară pereții locuințelor, pietriile etc., pentru a zugrăvi chipuri de animale în mijlocul căror trăia.

Probile acestei manifestări sunt picturi și ardesile găsite în peșteri și pe cartierele preistorice zugrăvîse contururi de elefanți, maimuțe, etc.

S'au găsit animale chiar pictate în culori pe stâncă, fosă cu totul rudimentar. Primele manifestări artistice ale omului sunt acestea și deci de atunci ar trebui începută istoria artelor.

Conferința a fost ilustrată cu mai multe proiecții și des întreruptă de aplauzele publicului auditor.

Respect religiei. În urma interveniției I. P. S. Sale Mitropolital Primat și în baza ordinului ministerului de interne, prefectura

poliției Capitalei a lăsat dispoziții de a se interzice cu desăvîrșire, în prima și în ultima săptămână a postului, orice fel de spectacole, ca: teatre, concerte, baluri, lăzitări, cafenele-cântănde, circ, etc.

Balurile mascate vor fi oprite în tot timpul postului, iar cafenelele-cântănde li-e interzise, în cele două săptămâni arătate, chiar exhibiția femeilor.

Inaugurare. La 8 Aprilie viitor va avea loc inaugurarea statuetă marcelu cetățean C. A. Rosetti.

Din străinătate.

De cine îl e frică Rusiei? Contele N. P. Ignatiev, a tîntut la Societatea de bine facere din Petersburg, o conferință despre încheierea pacei ultimul răsboiu rus-turc.

Această conferință este cu atât mai interesantă, cu cat actualul președinte al Societății slave, contele Ignatiev, a jucat înainte de răsboiu, un rol foarte însemnat și a condus tratatiile pentru încheierea pacei dela San-Stefano.

Contele Ignatiev spune că: La începutul lui Ianuarie 1878, a fost înșecinat la Petersburg de către împărat Alessandru II că să trateze cu Turci împărat despre pace și să alcătuiescă protocolet pentru încheierea pacei. Proiectul a fost gata în 21 de ceasuri și înălțată după aceea a fost discutat de diplomați ruși; Contele era de părere, ca înainte de a se încheia pacea dela San Stefano armata rusească să meargă să atace Constantinopol și să pună mâna pe toate colinile de acolo. Tarul era până la un punct, de această părere. Când însă contele s'a dus în cartierul principal al comandanțatului general, marele duce Nicolae, atunci văzu că aceasta deja a hotărât încheierea ostilităților. I s'a spus că ministru președinte englez, Derby, a amenințat că flota engleză va ocupa Dardanele, în casănd Rușii se vor apropia de Constantinopol. Înălțată după acea, Derby a demisionat și în locul lui a venit Beaconsfield, care nu aproba într-o toate politica predecesorului său. Contele Ignatiev a zis marcelu Duca Nicolae: Dați-mi o diviziune și împreund cu generalul Scobelev vom ocupa în 24 de ceasuri Constantinopol. În timpul acesta, sese o telegramă din Petersburg, ordonândă grăbăscă încheierea pacei, căci nici un răsboiu cu Anglia era inevitabil.

Comitetele bulgare. S'a spus zilele trecute că comitetele bulgare au fost desființate de guvernul bulgar nominal, pe cănd în realitate ele continuă să funcționeze.

Înălțată ultima circulară ce comitetul central a adresat celor din provincie:

„Domnule președinte!

Foarte importante și prin esență mari zile vor răsări în curând pentru cauza și organizația noastră.

Fratil nostri de dincolo de Rila, cără în toamna trecută au sfărămat lanturile celor cinci secole de sclavie și cu arma în mână au strigat: „Libertate sau moarte”,

D-șoara Aurelia Gerbert a dat dovadă de o bună instrucție musicală executând la pian „Fantasie” (de Saint-Saëns).

Culmea concertului s'a ajuns însă prin canticarea dominoarei Virginia Gal, această drăgălașă artistă română, care a entuziasmat prețindeni pe unde s'a prezentat. Înălțat d-sale este dintr-un farmec. D-șoara Gerbert a lăsat în chip se dovedește o înaltă spiritualitate, de aplaude a acoperit scânteie. Publicul a urmat cu ovăzuri și aplauze.

a binevoit să mai cânte pe deosebire din „Maria di Rohan”, cantică de preț, încă două piese (una română), să închidă concertul cu aceiași dulceață și cu o nouă variație.

A ridicat mult valoarea canticelor și a acompaniamenții și a înțelegerii orășenești militare (sub conducerea d-lei regale). A. Kucera. Aveam iluzia că am să intre în operă. Si cu drept cuvânt d-șoara Gal și poate să cante cu succes pe o cantică.

Tuturor concertantelor îi să le oferă buchete flumosă.

Concertul s'a terminat cu executarea valsului (de Strauss) din „Piedras“ de către orchestra militară.

văjăit-ai o sală splendidă. Și venit-ai atâtă public, că nu mai era loc.

Româo! din patru unghiuri!

Dela Oradia venit-ai d-na și dl Vulcan care era patronesa a balului. Dela Cluj patronesse au fost d-nele Vaida, Ilie și Morar; din Năsăud d-na Filipan, dela Reghin d-na Popescu.

Frumoasă a fost reprezentată îndeosebi Teatrul Hațegului, de unde au venit d-nele Elena și Victoria Popovici, d-șoara Ersilia Popovici, dintre cari două au ridicat măreția sărbărilă și prin prestația lor artistice dela concert. Din Munții Apuseni a fost d-na Silvia Popovici (Abrud) cu sora d-sale d-șoara Virginia Pușcariu, o brună de sensațională frumusețe, d'un temperament răpititor, cu ochi cari subjugă, voce dulce care farmecă... Dela Sibiului a fost d-na Olariu cu d-șoara Delia, dela Bistrița d-na German, dela Câmpeni d-șoara Domnica Chirtop, dela Bistrița d-na Onișor și d-șoara Elena Domide, dela Lapos d-na și d-șoara Muste, dela Reghin d-șoarele Todea, dela Blaj d-șoara Ciato, dela Turda d-nele Boldea, Vlăduț și Moldovan; mi-am mai putut însemna numele d-șoarelor Hortense Mică (din Arad), Betti Bohătel și Popoviceștilor din Hațeg. Pe unde ei se prezintă, sunt un decor.

d-na și d-șoara Gerbert, Otilia Filipan, Pandrea, Mota, Ana Garbon, Giurgiu, d-na și d-șoara Gal și căte altele, până peste o sută, căci numai cuadrilul a fost jucat de 130 perechi.

Concertul a început puțin după orele 8 prin un quartet (de Mozart) executat cu pricinere și simțire de d-nii S. Negres, I. Juga, A. Heltner și C. Munteanu.

D-șoara Delia Olariu a cântat „Cetățenii codrurie”, „Solomoane Capitane” și „Foioare verde de bujar”. Vocea d-sale (alt) e înălțată în desvoltare, plăcută și are să ajungă chiar puternică; o modulează cu o pricepere și simțire care dovedește o bună voce.

Publicul a resplătit-o cu aplaude iadelungate ear comitetul aranjator cu un buchet frumos. Nu mai puțin an fost apoi aplaudate d-na Victoria Popovici, d-șoara Ersilia Popovici și dl Cornel Popovici, cari au executat (la pian și vioară) „Une symphonie concertante” (de Danel) cu o dosăvîrșită artă ear la insistența publicului și o fantăsie cu motive naționale... E o familie de artiști această distinsă și mare familie a Popoviceștilor din Hațeg. Pe unde ei se prezintă, sunt un decor.

nestrămutat și decis se continue lupta în primăvara curentă, să o întărească și se o generalizeze.

După informațiunile ce posedăm, măriile și sfintele cuvinte libertate sau moarte răsună în primăvara aceasta peste întreaga întindere Balcanilor, peste toate vările măcedo adrianopolitana. Ultima oră va suna în curând și atunci va fi celul ce va fi suprins nepregătit de marea și decisivul moment!

Pe noi, pe comitetul nostru, se bizueau toate speranțele, spre noi sunt îndreptate privirile a milioane de ființe, frații nostri din Turcia spre noi ridică mâinile cerând ajutor luptătorilor de dincolo de Rila.

Răsboiul din Maroco. Ziua "Heraldo" afișă din Melilla că pretendentul să ascunsă un mic număr de partizani; el este însoțit de trupele Sultanului.

Kaid El Mehedi ministru derășebor din Marocul a declarat că ar putea să-l facă a pieri, incendiind pădurile, în care s-a refugiat; preferă însă să-l primește de viu.

NOUTĂȚI.

ARAD, 4 Martie n. 1903.

Ear a fost tradată patria. Ziarele maghiare trăg elopetele în dungă că parția a fost tradată și pusă în primejdii. Cum nu și încă ce trădare infernală. Închipuiște mă rog, „pașalavík” (cîstea: slovac) din Liptó-Bzant-Miklos au aragiat o vîtrecrește și au avut cutreană să nu invite pe trecrește pe Măria sa Fișpanul și pe ceilalți unguri.

A ieșit însă cîui din sac, de ce n-au fost invitați domnișii aceștia. Si aci apoi e însever grav. Vigilenta presă maghiară a eruat nume că sala întreagă a fost decorată cu niște drapele engleze, italiene, ruse, cehi, croați, americane și numai steag unguresc a fost ca în palma.

Asta da, zicem și noi că e tragedie. Am și auzit că în taină s-ar fi dat din de mobilisare. Nu vă a căcumva pentru trădarea din Liptó Szánt-Miklos?

"Albina". Marea bancă română din Sibiu își ține adunarea generală, și 30-a de la, la 21 Martie.

In raportul dat de direcție între altele citim și următoarele cuvinte pline de energie și adevăr:

"In raportul nostru cără adunarea generală din 1900 am dat expresiune energetică indignației noastre pentru inculpabilitatea întrăneală a unor corespondenți de ziare, cără fără nici un temeliu mereu iosișină în presă maghiară institutul nostru, că ar urmări scopuri politice și ar tinde la depășirea elementului maghiar din Transilvania, însinând că apoi ca de armă politică contra Românilor și a Băncilor române

A urmat partea eroică, aşa zicând, a ser. I. Douisprezece tineri universitari, sub conducerea lui Bogdan, în bogate costume naționale, dela cără nă lipsit nici "mândrul nostru tricolor", au jucat Călușerul, Bătuts, Hăul și Romanul. Bravo lor! Au jucat voinește și i-am aplaudat cu românească mândrie.

Dansul a inceput după orele 11 și a durat până dimineață la 5 iar a doua zi (5 Martie) chiar până târziu după miezul nopții.

In pauză, între altele, orchestra militară a executat și o compoziție a lui A. Kucera: "Zorile vietii", vals, dedicat Tinerimii universitare române din Cluj.

La masa de frunte din sala mare a stat bărea George Pop de Basești, care a ținut o vorbire, încăzând înimile tuturor. Au vorbit dăsesceni Russu Sirianu și Elie Daianu, amândouă lăudând tinerimii universitare române din Cluj, cără și p'această călătorie îi exprimă frateasca noastră iubire.

L-u.

se folosesc sovinistă în parlament și la guvern și în intruniri politice.

"Am declarat de călărit tendințioase toate afirmările de această natură, provocând pe ori și cine să arate căcăciună, pentru care institutul nostru, cu același ajutor multe familiile maghiare și au acuzaat avert considerabile — ar merită imputările ce cu atâtă ușurință î-se fac.

Dovezile de această natură n'înăprodus și nu poate produce, calumnile însă nu au incitat, ci se debitează mereu, agitând pe publicul maghiar neorientat, contra băncilor române, în primul rînd contra institutului nostru, și provocând guvernul și legislativa ca să iee măsuri esențiale contra băncilor române, ca contra unor instituții periculoase pentru elementul maghiar și pentru stat.

Făță cu acest curent bolnavios, pe carele numai timpul îl poate vindeca nu ne rămâne altă, decât ca aci în față d-voastre și în auzul lumii năpreocupate să dăm expresiune regretelelor noastre, că încă tot se mai află individual, cără fără nici un motiv binecuvîntat, mai virtos pentru scopuri politice, se folosesc de astfel de arme nedemne de bărbătă seriști.

Demonstrațione în contra Maghiarilor. Studenții Croați universitari au arătat o demonstrație în contra Maghiarilor pentru respinsul comisiunii regnatorale ungare dat în afacerea pactului finanțierungaro-croat. Studenții voiau să țină în aula universității adunare de protestare, dar poarta universității era inchisă. Au răsuțit însă a pătrunde în universitate prin o ușă laterală și din lăsuță au început apoi a bombardă poarta mare pe care au spart-o. Infanteriștii și poliție călărașă au încercat să intre în curtea universității dar au fost respinși de studenții. Studenții croați au votat apoi o rezoluție în care se protestează în contra brutalismului maghiar.

Pentru Dr. D. P. Barcianu. Precum astăzi, comitetul "Reuniunii sodalilor români din Sibiu", întrunit în ședință administrativă, între altele închiriază act despre casul trist și tracării la cele vecinice a mult regretatului Dr. D. P. Barcianu, fost cald sprigitor și binevoitor al causei meseriașilor nostri, totodată vechiul membru ajutător al Reuniunii, a luat hotărire de a lega pe vecie numele decedatului de Reuniune prin crearea unui fond, care să poarte numele lui Dr. D. P. Barcianu, și având menirea de a imbina ajutoarele sodalilor, membri ai Reuniunii, lipsiți de lucru, baza fondului o formează suma de 20 cor. prisos din sumele în cursă pentru organizarea unei școale de dans, ce s'a ținut dela sărbătorile Crăciunului încoacă sub conducerea notarului Reuniunii dl I. Apolzan. Ulterior se vor lua măsuri, că la acest fond se contribuie fiecare meseriaș român.

Conducătorii școalei de dans au mai dăruit din sumele prisosite: 5 coroane la fondul masa invățătorilor"; 5 coroane la fondul șteagului și 5 cor. la fondul de 20 banii, pentru acurarea unei case cu hale de vînzare. Fie că acest act de pietate să fie căt mai mulți sprigitori și imitatori.

Prințul moștenitor german.

"Wiener Journal" publică o telegramă din Berlin, în care se spune, că prințul moștenitor al Germaniei a trebuit să părăsească studiile universitare, fiind bolnavios. Dinsul va trebui să se ducă în țările dela sud pentru a se cura de o afecțiune a plămânelor.

Dela Academia română. Viineri la ora 1 și jumătate, s'a ținut la Academia română ședință publică sub președintele I. Calinderu.

Dl I. Calinderu a comunicat Academiei, că donează mai multe volume, cari tratează despre "agricultura" în Wurtemberg și un manual pentru societățile cooperative de credit.

D-sa spune că în țără sunt 700 de

bănci populare cu un capital social de 4 milioane.

Di Dr. Babes își dezvoltă apoi conferința sa „Despre importanță bacteriologică pentru anatomia patologică” și spun, că era bacteriologică a fost cunoscută dela 1875 până la 1882. La 1884 profesorul Bronil, împreană cu d-sa, a făcut o lucrare asupra științei bacteriologice.

D-sa vorbește despre microbii omului și despre descoperirea importantă făcută asupra asociațiilor bacteriologice. Termină exprimând speranța că guvernul va reveni asupra reducerii ce a făcut-o dela 30,000 lei la 7,000 în bugetul laboratorului d-sale, căi numai atunci institutul bacteriologic se va putea pune pe aceeași linie cu celelalte institute, când va dispune de fonduri suficiente.

Societatea geografică română va ține adunarea generală anuală în zilele de 22, 23 și 24 Februarie v. Ședințele vor fi presidate de M. S. Regele. Programa lucrărilor e următoarea:

Sămbătă 22 Februarie 8^{1/2} seara: Raportul anual al dlui secretar general George I. Lahovari; dl Dr. Marinescu Gh. profesor de universitate: „Studiu asupra unor stațiuni balneare din țără și din străinătate”; dl colonel Ionescu G.: „Geo-grafia și cartografia la expoziție din 1902 din Anvers”; dl Ilie Radu, inginer: „Alimentarea Capitalei cu apă de munte”.

Duminică 23 Februarie 8^{1/2} seara: dl Drag. Hurmuzescu, profesor: „Despre telegrafia fără sirmă”; dl Grig. I. Lahovari: „Călătoria marei logofat Dădescu în străinătate la anul 1812”; dl căpitan Ionescu din Constanța: „Dobrogea în pragul veacului al 20-lea”.

Luni 24 Februarie, 8 și jum. seara: dl inginer C. R. Mircea „Geografia petrolieră”; dl V. C. Munteanu: „Solul arabil al României”; ședință intimă a membrilor societății.

După terminarea conferințelor va fi ședință intimă a membrilor societății pentru votarea bugetelor pe anul 1903, aprobație societății pentru anul 1902, reînoirea comitetului și votarea de membri noi.

Călătoria din Orient a moștenitorului de tron german. Se telegrafează din Berlin: Moștenitorul Frideric Wilhelm și principalele Eitel Frederic ieri au plecat în voiajul lor în Orient. Imperatul și împărăteasa i-au petrecut la gară. — Din Ală se deosește: ieri la 5 ore d. a moștenitorul Frideric Wilhelm și principalele Eitel Frederic au trecut pe aci.

Un proces pentru Tolstoi. Un publicist din Milano tradus în italienestă opuscul lui Tolstoi: „Chestiunea agrară și militarismul. Căre e soluția? Traducerea a fost urmărită și un proces a fost intentat autorului său; cauza a fost pledată înaintea unui tribunal din Milano.

Numărători, publiciști, profesori și alții, au fost chemați să depună asupra valoarei științifice și morale a doctrinelor lui Tolstoi; juriul a dat contra conclusiunilor procurorului regal, un verdict de achitare.

Principesa Luisa sub asistență politică. Se depesează din Lindau. Principesa Luisa este ținută sub strictă pază. Înaintea viliei stau în pe manență gendarmi bavarezi, cără supraveghetă toate persoanele cără intră în vilă. Portretul lui Giro il are fie-care gendarm la sine și au strict ordin să nu-i permită intrarea în oraș.

Cutremur de pămînt. Se telegrafează din Chichinda mare: Alătări noaptea le 1 ora s'a simțit un cutremur de pămînt acolo. În chihil să vedea clătișându să mobilele.

Visătă. Un grup de 12 sub-ofițeri din Ro ânia cără au luat parte la campania 1877—1878 pentru independentă, au luat hotărirea că pe ziua de 14 Mai c. să se ducă în corpore la capela română dela Gri-

vita, spre a depune două coroane de stejar, una pe morminte fraților căzuți pe câmpul de luptă, și o alta pe mormîntul camarazilor ruși. În acest scop, au făcut cerere ministerului de răsboiu spre ale înlesni călătoria pe calea ferată gratuit.

Toți știu, că sămânțele de napă de nutreț, ale lui Mauthner sămânțe impregnate dau roadele mai bogate, că sămânțele de verdețuri ale lui Mauthner produc zarzavaturile mai bune și că din sămânțele de floră ale lui Mauthner cresc florile cele mai frumoase. — Cu un cuvânt: Sămânțele lui Mauthner sunt cele mai bune, depositul cel mai mare și prețurile uimitoare de ieftine.

Acum a apărut „Herbarium”, de Lejényi Sándor, tradus în română de Nicolae Mihulin, profesor. Prețul 1 cor. 50 fil. A apărut în editura Ingus I. și filii, librăria, Arad.

Un ciclon s'a desfășurat acu două zile asupra coastelor Marel Britanie și Irlandă, cauzând pagube enorme și numeroase victime.

La Londra, nu mare număr de edificii au fost descoperite, clădiri mai mici au fost deborde la pămînt.

In rada portul Liverpool s'au scufundat vre-o 30 de vapori. Parte din eli-pagii au perit în valuri.

Un tren, în apropiere de Ulverston, a fost răsturnat; 32 de călători au fost raniti.

Telefoanele și telegrafele au fost distruse. Călător ferate li s'au pricinuit mari stricări.

Coastele Irlandei au fost cele mai bînătute. Numeroase bărci de pescari, cu echipajii cu tot, au fost înghițite de valurile furioase ale mării.

Pagubele, în total, se evaluatează la vre-o 250 milioane lei.

Ciclonul nu s'a mărginit numai la coastele britanice; el și-a întins opera să distrugătoare și la coastele nordice ale Germaniei și Franței.

La Haugesund (Germania), două bărci de pescari s'au afundat. Șase oameni s'au înecat.

Portul Hâvre (Franța) e pe jumătate inundat. Si aci pagubele sunt mari.

Centenarul lui Edgar Quinet. Cu ocazia ceremoniei dela Sorbona (Paris) pentru centenarul lui Edgar Quinet, ministrul României la Paris, dl Grigore Ghica a pronunțat un discurs, spunând că aduce omagiu de venerație și recunoștință al României, memoriei lui Quinet, care a fost eloquentul spărător și propăvăditor al drepturilor naționale ale României.

D. Ghica a reamintit apoi că Quinet a primit în 1866 calitatea de cetățean român, de odată cu Michelet și mai mulți alții francezi.

Ministrul României a terminat, asigurând că România păstrează pentru memoria lui Quinet și pentru Franță, o nestrămutată și adâncă recunoștință.

POSTA REDACTIEI.

N. Lespede, Sibiu. Primit. Se vor publica în urmări dubiu. Salve!

Red. respons. Ioan Russu Sirianu. Editor Aurel Popovici-Barcianu.

Insetiuni și reclame.

Au apărut:

Novele tomul I.

de

Vasile Ranta Buticescu.

Cuprinsul:

1. Dragosteas unchișulu.
2. Parola lui Ali Musta.
3. Peatră Dochiel.
4. Costică.
5. Florile dragostei.
6. Soare cu ploaie.
7. Flori de munte.
8. Bomboane.
9. Soția ostașului.
10. Tinerete-Nebunete.
11. Florile codrului.
12. Regina balului.
13. Dracul.
14. Presentul mătușil.
15. Pentru plăceri.

Prețul unui exemplar spedit franco e 1 cor. 80 filer.

Se pot procură dela Tipografia „Aurora“ din Gherla-Szamosujvár, la adm. „Tribunul Poporului“ și dela toate librăriile mai cunoscute din patrie.

"ARDELEANA"
INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMIE, SOCIETATE PE ACȚII ÎN OREȘTIE

Convocare.

Domnii acționarii și institutului nostru prin aceasta se convoacă la a

XVII-a adunare generală anuală ordinată,

ce se va ține la 8 Martie st. n. a. c. la 11 ore înainte de amiază în localul institutului, cu următorul program:

1. Deschiderea adunării prin președinte.
2. Presentarea:
 - a) Raportul anual al direcției;
 - b) Raportul comitetului de supraveghere;
 - c) Bilanțului anual.
3. Deciderea asupra rapoartelor bilanțului și împărțirea profitului curat.
4. Alegerea alor 2 membrii în direcție pe durata de 3 ani.
5. Alegerea alor 5 membrilor în comitetul de supraveghere pe durata de 3 ani.
6. Eventuale propunerile făcute conform statutelor.
7. Alegerea alor 2 acționarii pentru verificarea procesului verbal.

Domnii acționarii, cărora doresc să lase la această adunare, fie în persoană, fie prin plenipotenți, sunt rugați să depună acțiile și documentele de plenipotență la cassa institutului în terminul precisat prin §-ul 20 al statutelor.

Orăștie, 13 Februarie 1903.

Direcția.

Active

Contul Bilanțului.

Pasive

Cassa în numărăt	52463	27	Fonduri proprii:	
Efecte publice	152680	60	Capital social	Cor. 500000.—
Efectele fondului de pensiune	45740	30	Fond general de rezervă	" 186700.24
Imprumuturi pe cambi cu giranți	1282508	76	Fond special de rezervă	" 131095.94
" " cu acop. hipot.	716182		Fond de pensiune	" 45740.30
" " hipotece	487068	02	Fond de zidire	" 4807.—
" " obligații cu cavenți	317513	90	Interese anticipate pro 1903	868343 48
" " efecte publice	260		Avansuri de la Banca austro-ungară	Cor. 47300.—
Intreprinderea electrică R. Kaess	290200	02	Cambei reescomptate	" 470641.71
Conturi-curente	58532	49	Depuneri spre fructificare	" 2198140.62
Realități	Cor. 217880.55		Dividende neridicate	" 300.—
după amortis. după hotel „Central” și „Széchenyi”	" 1000.		Diverse conturi creditoare	2725622 33
Mobilier	Cor. 9044 14		Profit curat	9179 00
după amortisare de	" 904 41			84153 78
Diverse conturi debitoare și interese restante	8139	73		
	90407	36		
	3718637	90		
				3718637 90

Spese

Contul Profitului și Perderilor.

Venite

Interese:		Profit transportat din anul trecut	
pentru fondul de rezervă	Cor. 4116.38	dela imprumut pe cambi cu giranți	Cor. 107119.85
" depuneri spre fructificare	" 108688.62	" " pe cambi cu acoperire hipot.	" 585347.1
" cambi reescomptate	" 32577.63	" " pe hipotece	" 41815.97
Spese:		" " pe obligații cu cavenți	" 33646.62
salarii	Cor. 19060.—	" " pe efecte publice	" 98.59
chirie, porto, diverse	" 7857.35	" " conturi curente	" 6736.17
Contribuții:		Venite după întreprinderea electrică R. Kaess	" 3206.11
directă de 10% la interese de depuneri	Cor. 13766.20	Provisie și alte venite	251221 62
Amortisare:		Chirie	
de pretensiuni dubioase	Cor. 3338.—		
din realitate	" 1000.—		
din mobilier	" 904.41		
Profit curat	84153		
	286331		

Orăștie, la 31 Decembrie 1902.

Dr. Aurel Vlad m. p., director executiv.

Romul Nicoara m. p., contabil.

Dr. Ivan Mihu m. p., pres. dir.

Elie Popoviciu m. p., vice-pres. dir.

Aurel P. Barcianu m. p., membru în dir.

Daniel David m. p.

Dr. St. Erdélyi m. p.

Nicolau Vlad m. p.

Ioan I. Vulcu m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în bună regulă.

919 1-1

Orăștie, la 13 Februarie 1903.

Comitetul de supraveghere:

Procopiu Herlea m. p.

Dr. Romul Dobo m. p.

Dr. Ioan Pop m. p.

Ioan Branga m. p.

I. Moța m. p.